

Vitéz Ferenc

MONTAIGNE SZOBÁJÁBAN

(Gyergyai Albert és Réz Ádám emlékének ajánlva)

Nem kell ma várni nagy csodákra:
a toronyszobából messzire látsz.
A csillagokhoz araszoló hangyák
útvonalát is láthatóvá teszi
a bölcs tapasztalás.

A könyvesház falai biztosak,
kívül és belül. S a szépen sorba
rakott könyvek belsejében,
tétovázva a betűk teste közt:
egy hangya hegedül.

Nincsen egyedül az örömben:
életben maradt. – A barbár tüzek
elől megmentett gondolatban most
végig tud tapogatni csöndesen
egy olvasó szentet.

Montaigne szobájában a hangya-
betűkbe fogalmazott türelemben
meglátod te is a rendet. – Az öreg
homlok áll most a zsenge
teremtéssel szemben.

S vak cseberben hagy néha az értelem
– például, ha eszel vagy alszol és
ölelsz..., mikor nem tudsz úrrá
lenni egy távoli vad folyón
vagy a tűnő éveken.

„Kinek jó, ahogy van, s nem lehetne jobban” – avagy: „quod sit esse velit, nihilque malit” –, mondta Martialis; és elképzeled magad egy tajtékozó burokban.

S hurokba teszed a fejed, mikor csillagszurokban lapoznád vissza a varázslatot vagy „mesés tejed” és a mértékre megszabott finom leheleted.

Semmit sem tehetsz. Te olyan jó vagy. S a jósnak most ellensége lett a nagy mohóság. Fölváltja egymást lélek és az agy. Türelmes álmod a tengerbe fagy.

De mégis ott vagy Montaigne széles és magas szobájában. A könyvek fölszakítják benned az éles lét egyvégtében tapasztalását a könnyek áramában.

Egy pompázó kamrában a hangyával beszélgetsz. Kikérdezed, hogy ő mit látott meg a csillagokból – aztán a soha ki nem nyitott könyvek mindent elmesélnek.

Ám nem érhetsz a legfelső polcig el. Meg kell toldani a létrát magaddal. Hiába vagy kastély: Montaigne szobájában a semmi néz rád, szétfoszló anyaggal.

* * *

Hiányzik még egy könyv – a polc így
billeg. Neked kell megírni. Össze-
foglalni benne szürke vágyat és
a hulló arany csillagokba
néző intelmeinket.

Ki kell bírni a szép halálokat. Félve
magunktól – s féltve az álmokat.
Tudni kell, hogy a befejezetlen
könyveink között egyszer
majd az Isten válogat.

(2020 tavaszán)

Tempevölgy, 2020/3.